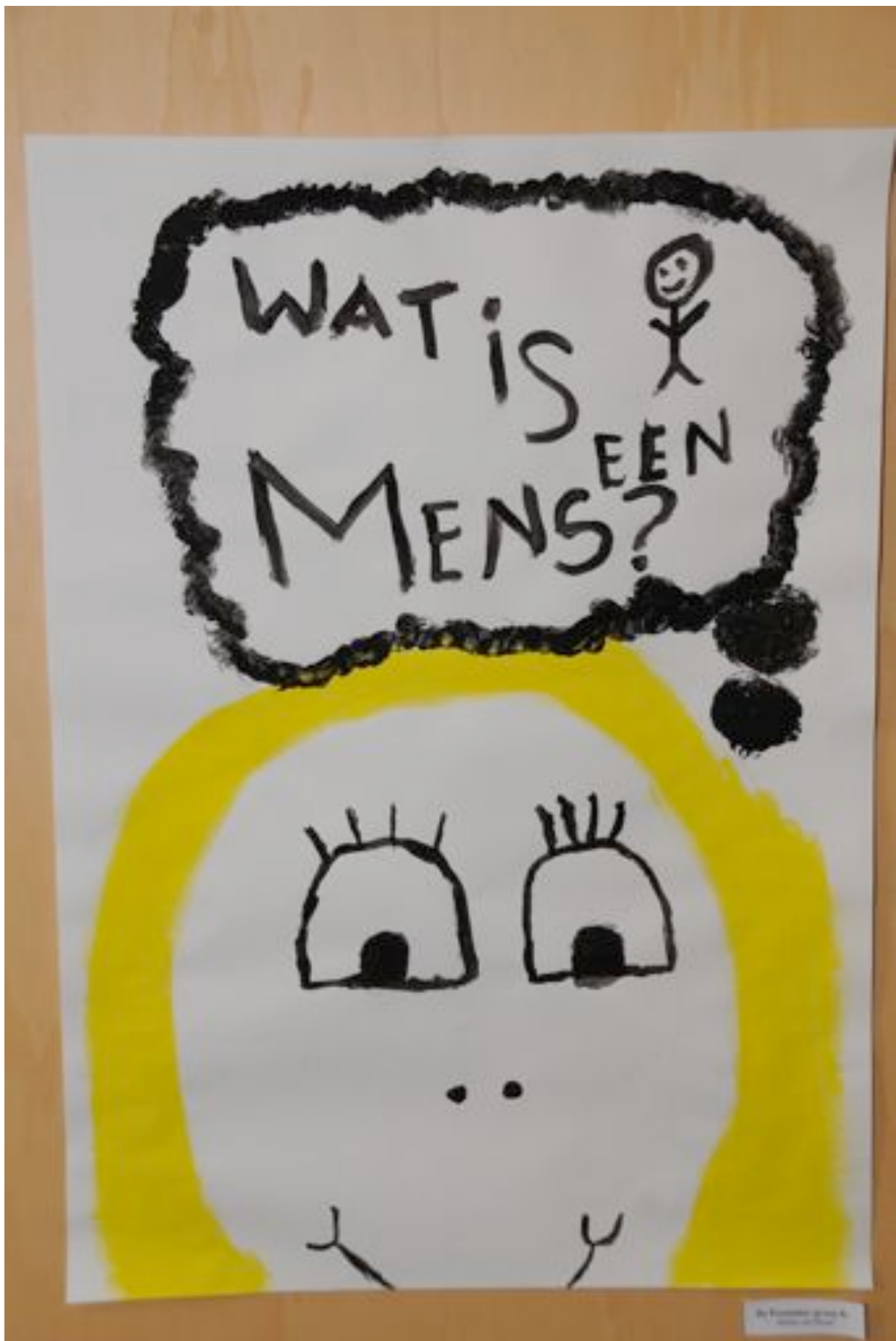
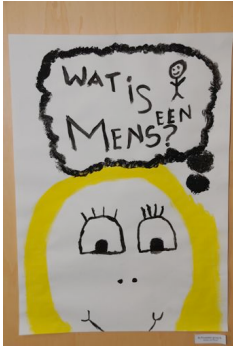

- pilot 'filosofen met kinderen' in de Winsumse sjoel in het kader van onderwijsprogramma Tiko en Olam -

schilderij van Mirthe van Hoorn, leerling van De Piramiden (workshop Peter Propstra)

Tikoen Olam

Als vervolg op het educatieve deel van erfgoedproject Tikoen ten tijde van de restauratie van de Winsumse sjoel (2010/2011) is in november 2011 een nieuw onderwijsprogramma gestart onder de naam Tikoen Olam. Die titel verwijst naar de Joodse opdracht met universeel karakter waarin de mens wordt gestimuleerd om vanuit eigen mogelijkheden en beperkingen een persoonlijke bijdrage te leveren aan verbetering van de wereld.

Het programma van Tikoen Olam 2011/2012 omvat drie onderdelen, en wel:

1. Instelling van de '(wissel)ambassadeursschool' voor de periode van een half jaar, met mogelijkheden voor:
 - schoolbrede workshops op het gebied van media, kunst en erfgoed;
 - kosteloos gebruik van de synagoge voor lessen en vieringen;
 - een afsluitende presentatie van de activiteiten en overdracht aan de volgende school.
2. Een gezamenlijk project rond 4/5 mei 2012 voor de groepen 8 van de tien deelnemende basisscholen in de gemeente Winsum met jaarthema 'Vrijheid geef je door' en gezamenlijke eindpresentatie in het gemeentehuis (26 april t/m 11 mei).
3. Zoals hieronder nader uitgewerkt: Een pilot '**filosoferen met kinderen**', met wekelijkse lessen filosofie op school en vanaf begin 2012 viermaal een maandelijks les met gastdocent in de Winsumse sjoel.

doel	<p>filosoferen met kinderen</p> <p>De pilot 'filosoferen met kinderen' wil bereiken dat kinderen zich verwonderen en gaan nadenken, dat ze merken dat vrijwel iedereen uiteindelijk anders denkt, dat er veel zaken zijn waarover je zowel iets als bijna niets weet en dat het belangrijk is om je gedachten te kunnen vormgeven, mondeling of op andere wijze. De pilot komt tot stand in samenwerking met medewerkers van de Rijksuniversiteit Groningen.</p>
lessen in de sjoel	<p>Er nemen twee basisscholen uit Winsum deel aan de pilot, te weten: de Borgschool en De Piramiden. De wekelijkse lessen filosofie worden op school gegeven en begeleid door de eigen leerkrachten. Daarnaast zijn er maandelijks gastdocenten die een les verzorgen in de sjoel. Het programma daarvoor luidt als volgt:</p>
gastdocenten	<p><i>2 februari</i> prof. dr. Barteld Kooi</p> <p><i>23 februari</i> dr. Jan-Willem Romeijn</p> <p><i>22 maart</i> dhr. Kasper Peters</p> <p><i>12 april</i> drs. Eva Anne le Coultre</p>
filosofisch café	<p>Het project 'filosoferen met kinderen' wordt eind 2012 afgesloten met een 'Open Huis' in de sjoel, waarbij de deelnemende leerlingen het gesprek aan kunnen gaan met leerlingen van scholen die niet hebben deelgenomen en/of met de omgeving, buurtbewoners/gebruikers van de sjoel.</p>
evaluatie	<p>In een gezamenlijke evalueatie en verslaglegging van de pilot worden de ervaringen en de resultaten getoetst en beschreven en gerelateerd aan een mogelijk vervolg in 2013.</p>

PERSBERICHT

TIKOEN OLAM: Leerlingen groep 7 en 8 filosoferen in de Winsumse sjoel

Afgelopen donderdag 2 februari vormde de Winsumse sjoel het decor voor een wel heel bijzondere gebeurtenis. Met een gastles filosofie gaf Barteld Kooi, professor in de logica en werkzaam aan de universiteit in Groningen, het startsein voor een filosofiepilot in het kader van het cultuureducatietraject Tikoën Olam. De pilot bestaat uit vier lessen filosofie die worden verzorgd door verschillende gastdocenten en werd ontwikkeld door Sjouke van der Kooi, leerkracht van De Borgschool, in samenspraak met Stichting Een Joodse Erfenis en KunstStation C. 'Kun je het hebben over dingen die niet bestaan?' Dat was de vraag die gedurende twee sessies van een uur centraal stond en waarover bovenbouwleerlingen van achtereenvolgens De Borgschool en De Piramiden zich samen met de wetenschapper bogen. Een spannende opgave, zo bleek al snel. Om de aanvankelijke spanning wat weg te nemen (het woord 'filosofie' klinkt voor sommige leerlingen wel erg schimmig) werd gestart met een voorstelrondje. Daarna volgde een korte uitleg over filosofie. Volgens meester Barteld is filosoferen niets anders dan denken. Diep nadenken. Hij drukte zijn jonge publiek op het hart actief mee te denken en te doen. Om hard te werken dus. "Want dat is filosofie. Als je een standpunt kiest, kun je altijd verwachten dat ik vraag 'waarom?'"

De filosofische zoektocht begon met de vraag of de zin 'Het blauwe blokje is groter dan het rode blokje' waar is? De ogenschijnlijk eenvoudige vraag verwees naar twee gekleurde blokjes op de grond. Toch waren de meningen verdeeld. 'Ik dacht dat je ons zou misleiden', beargumenteerde de een. 'Er zal wel iets mysterieus aan de hand zijn' betoogde de ander.

Na vragen als 'Is de zin Obama zit nu op een stoel waar of niet waar?', 'Bestaat de evenaar?', 'Bestaat Justin Bieber?', 'Bestaat Michael Jackson?' en 'Bestaat het getal vier?' werd de bijeenkomst afgerond met de opdracht om een zin op te schrijven die waar is en gaat over iets dat niet bestaat. Het leverde verrassende regels op als 'Trudie Kluden bestaat niet', 'Elfjes bestaan' en 'In hout zit geen bloed.'

Na afloop zaten de leerlingen met rode konen in de synagoge. Nog enigszins beduusd van hun eerste confrontatie met een echte filosoof. "Het waren best irritante vragen" klonk er. En: "Mijn hersens exploderen!". Een jongen verwoordde de vraag die op de lippen van de meesten brandde: "Krijgen we nú de goede antwoorden?". Professor Barteld besloot de filosofiesessie met een glimlach en antwoordde: "Het gaat erom dat je nadenkt. Niet per se dat je met het goede antwoord komt." Geen rode strepen dus. Noch een ferme krul als beloning voor een goed antwoord. En tsja, dat is best even wennen.